

Interview met kinderboekenschrijver Marloes Morshuis: "Ik wil niet dat kinderen verdrinken in het idee dat alles verloren is"

Op 19 september 2018 lanceerden Bas Maliepaard en Jaap Friso De Grote Vriendelijke Podcast. Daarvoor namen ze een pilot op waarin schrijfster Marloes Morshuis te gast was. Naar aanleiding van deze pilot zijn de voorbereidingen gestart voor de eerste afleveringen van de GVP. Omdat de pilot nog wat kinderziektes had, is besloten hem niet als aflevering aan te bieden. Op basis van het gesprek met Marloes Morshuis is dit artikel gemaakt.

Kinderboekenschrijver Marloes Morshuis:

“Ik Wil Niet Dat Kinderen Verdrinken In Het Idee Dat Alles Verloren Is”

Pas op haar 45ste debuteerde ze met het sprookjesachtige kinderboek *Koken voor de Keizer*, na een carrière als onder meer campagnecoördinator van GroenLinks en zelfstandig communicatieadviseur. Daarna verschenen in rap tempo nog twee boeken van Marloes Morshuis: de ecothriller *Borealis* en de dystopische jeugdroman *De schaduwen van Radovar*. Boeken over kinderen die op plekken vertoeven waar ze liever niet zouden zijn. “Ik vind het interessant hoe mensen zich tot de uitwassen van de macht verhouden.”

Waarom heeft het tot je 45^e geduurd voor je eerste kinderboek verscheen?

“Ik schreef al wel veel, maar met een gezin en een drukke baan was er domweg geen tijd om er helemaal voor te gaan. Toen stelde mijn man me een metavraag: als ik nu dood zou neervallen, zou ik dan tevreden zijn? Hij was dat wel, tevreden. Ik vloog tegen het plafond en riep: ‘Nee! Ik moet nog beginnen, ik moet echt nog een boek gaan schrijven!’ Er lagen verhalen op me te wachten en ik wist dat ik er ooit vol voor zou moeten gaan.”

Koken voor de keizer is er via een wonderlijke omweg gekomen.

“Ja, ik vond dat ik een goed idee voor een boek had en heb een uitgewerkt plan en later het manuscript opgestuurd naar verschillende uitgeverij, waaronder Lemniscaat, maar nergens was er concrete interesse.

Nadat ik een deel had voorgelezen op een school, gebeurde er iets magisch. De kinderen leken allemaal weg te zakken en ik dacht: zie je wel, het is niks. Maar ik las dapper door. Na afloop schoten ze omhoog en vroegen me hoe het verhaal verder ging en waar ze het boek konden kopen. Toen besloot ik niet meer te wachten op een uitgever en *Koken voor de keizer* zelf te publiceren. Niet lang daarna belandde het boek via via alsnog bij uitgeverij Lemniscaat en is het in hun fonds opgenomen.”

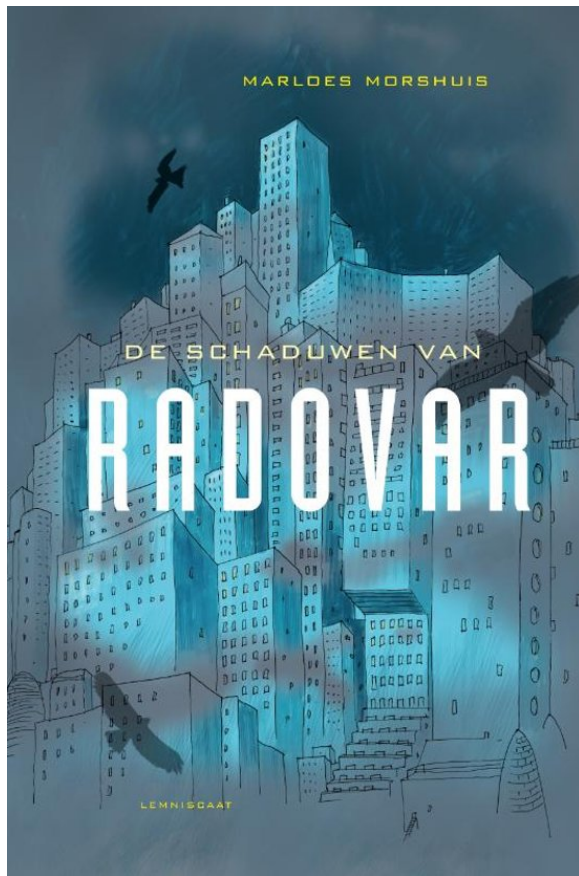
Je nieuwste boek *De schaduwen van Radovar* gaat over een tienermeisje dat in een totalitaire staat woont en samen met een verzetsgroep probeert het regime omver te werpen. De eerste zin luidt: ‘Jona’s longen stonden in brand’. Was dat de eerste zin die je op papier zette?

“Nee. Ik begin nooit met de eerste zin. Ik weet echt niet meer wat ik als eerste op papier heb gezet. Ik heb mappen vol met aantekeningen en krabbels. Ik denk het verhaal vooral uit op papier, met potlood, ik ga pas typen als ik het een beetje voor me zie. Deze zin is een vooruitblik op iets wat later in het boek gebeurt.”

Weet je nog waar het boek wél begon?

“Met een beeld. Een foto van wolkenkrabbers in een Chinese stad. Veel lijntjes en raampjes, het was bijna abstract. Ik realiseerde me dat achter al die raampjes mensen wonen. Ik vroeg me af hoe het voelt om daar te

leven, vooral als kind. Het is een claustrofobisch idee dat je zo'n friemeltje bent in zo'n stad, met al die grote gebouwen om je heen. Zo ontstond het verhaal van Jona, die in zo'n torenflat woont."

Wanneer weet je dat zo'n beeld, zo'n idee, levensvatbaar is en een boek kan worden?

"Dat is altijd een moeilijke vraag: hoe weet je zeker dat je je tijd en energie in een bepaald idee wilt steken? Als je een beetje opschiet, kun je één boek per jaar schrijven. Je gaat dus heel veel tijd met je onderwerp doorbrengen. Of het echt een boek wordt, merk je pas gaandeweg, maar voor mij is het cruciaal dat het onderwerp meteen emoties bij me losmaakt. Anders heb ik geen zin om eraan te werken. Dit beeld van die stad deed blijkbaar genoeg met me om ermee verder te gaan."

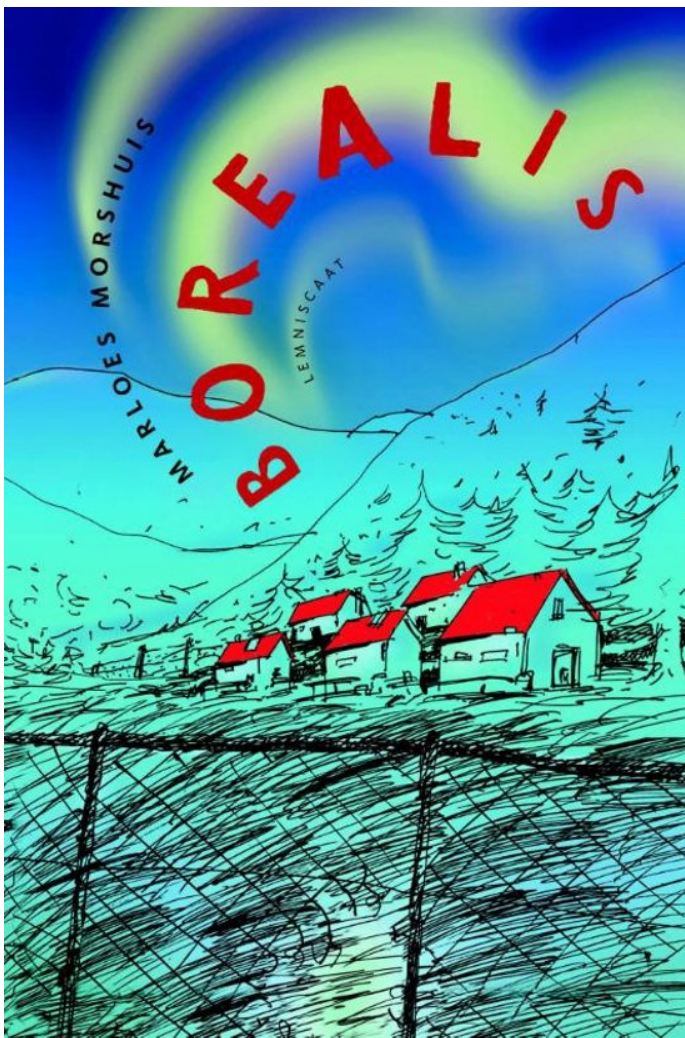
Het regime van Radovar, de stad uit je boek, heeft een sociaal puntensysteem ingevoerd met een familiescore. Families kunnen punten verdienen met goed gedrag en zo een verdieping hoger in hun flat komen wonen of andere privileges verdienen. Wat wilde je hiermee laten zien?

"Hoe mensen zich tot de uitwassen van de macht verhouden en hoe een systeem als een machine kan gaan werken. Dat vind ik heel interessant. De bewoners van Radovar kunnen eigenlijk maar één kant op: naar boven, waar het beter wordt. Het alternatief is dat ze naar beneden gaan en ondergronds komen te wonen of in slechte wijken die een soort strafkampen zijn. Het systeem zit zo strak in elkaar dat het lastig is om er uit te breken. Je kunt je eigenlijk niks veroorloven, alles wat je fout doet kost punten. Sterker nog: er wordt van je verwacht dat je een grote bijdrage levert aan de samenleving, want daar haal je punten mee. Het dilemma is: tel je je zegeningen en ga je mee in het systeem of kies je voor vrijheid en neem je het risico om er tegenin te gaan? Tijdens schoolbezoeken merk ik dat kinderen daar heel verschillend over denken. Mijn aanname was dat je in zo'n situatie wilt staken en vechten, eruit wilt breken. Toch zegt maar ongeveer de helft van de kinderen in de schoolklassen dat. De andere helft vindt dat Jona het wel goed heeft zo, ze heeft immers eten en drinken en kan bij haar familie zijn. En met haar opstand tegen het systeem kan ze het ook verpesten voor kinderen die er wél

gelukkig zijn, dat maakt het extra ingewikkeld. Kinderen denken daar genuanceerder over dan ik had gedacht. Sommigen hebben er een goede uitleg bij en ik snap hun argumentatie wel: mensen die zich conformeren aan het systeem, kunnen een prima leven hebben."

Je boek is fictie maar werd min of meer ingehaald door de werkelijkheid: China voert een vergelijkbaar puntensysteem in. Wat dacht je toen je dat las?

"De timing van dat bericht was bizar, het boek lag net bij de drukker. Ik schrok er toch van, al gaat het systeem in mijn boek nog een stuk verder. Het is raar om een soort lachspiegel en uitvergroting van de werkelijkheid te maken en het dan daadwerkelijk te zien gebeuren. De werkelijkheid is vaak gekker dan je kunt bedenken. Zo'n sociaal puntensysteem lijkt voor ons ver weg, maar er zitten toch ook elementen uit onze samenleving in. Wij laten ons ook voortstuwen door beloning, denk maar aan de likes op Facebook. Dat zit in de haarvaten van veel samenlevingen."

Bij het type onderwerpen dat je aansnijdt in je boeken ligt moralisme op de loer. Probeer je dat te vermijden?

"Ik wil schrijven over wat ik belangrijk vind en dan is een beetje moralisme niet erg, maar ik wil niet dat het leidend is. Alleen bij mijn tweede boek, *Borealis*, heb ik er niet omheen gedraaid. Dat gaat over de klimaatverandering en ik had zin om een sneer uit te delen, want ik vind dat volwassenen kinderen in de steek laten als het om het milieu en de toekomst gaat. Ik vind dat je de leeftijdsgroep vanaf een jaar of tien best mag

aanzetten tot nadenken. Maar ik hoef hun denkrichting niet te bepalen. Ze moeten vooral zelf hun gedachten rond het thema kunnen vormen. Zo heb ik mijn eigen kinderen ook opgevoed: altijd zelf blijven nadenken."

Je kiest in elk boek voor een hoopgevend einde. Waarom?

"Mijn jongste zoon zei eens: 'Jij schrijft over kinderen die op een plek zijn waar ze echt niet willen zijn.' Dat is zo, maar er moet toch ook hoop in de boeken zitten. Ik vind het belangrijk dat kinderen weten dat ze iets kunnen doen om een situatie te veranderen en dat ze niet verdrinken in het idee dat alles al verloren is. Je kunt je lot altijd in eigen hand proberen te nemen."

De boeken van Marloes Morshuis verschijnen bij Uitgeverij Lemniscaat.

De eerste twee afleveringen van De Grote Vriendelijke Podcast, met Jacques Vriens en Bibi Dumon Tak, zijn te beluisteren via www.degrotevriendelijkepodcast.nl, podcast-apps en Spotify.

MEEST RECENTE NIEUWS

Nieuwe kinderboeken – week 44: Suzie, Gorgels, het grote kleine monster en de kleine koning.

Annet Schaap wint Vlaamse Boekenleeuw: vierde grote prijs voor Lampje. Boekenpauw gaat naar Marit

Nieuwe kinderboeken – week 43: De Kerstmisaurus, Winterhuishotel en De Spooktoren

Nieuwe kinderboeken – week 42: Jij & ik en al het moois om ons heen

Schaap en Volbeda ook kanshebbers voor Vlaamse boekenprijzen

Nieuwe kinderboeken – week 41: Jef Aerts, Thé Tjong-Khing, Becky Albertelli, Martine Letterie en heel veel

Drie prentenboeken van Nederlandse illustratrices

Interview met kinderboekenschrijver Marloes Morshuis: "Ik wil niet dat kinderen verdrinken in het idee dat

Tips voor de Kinderboekenweek: de negen beste kinderboeken van dit jaar volgens JaapLeest

Nieuwe kinderboeken – week 40: Knoert, Kalle en Kikkerbiljetjes

OVER JAAPLEEST

JaapLeest is de recensiesite van kinderboekenliefhebber Jaap Friso. Op deze site worden nieuwe kinder- en jeugdboeken besproken. Ook is hier nieuws te lezen, vooral over nominaties en prijzen.

Jaap in huren als spreker op uw evenement? Dat kan!

SITEMAP

[HOMEPAGE](#)

[RECENSIES](#)

[NIEUWS](#)

[FAQ](#)

[OVER JAAPLEEST](#)

JAAPLEEST OVERAL

DOORZOEK HET ARCHIEF

Zoeken ...

ZOEKEN